

Aangifte doen

Wil je aangifte doen?

Misbruik is strafbaar gesteld. Je kunt dus aangifte doen bij de politie. Als misbruik bewezen is, kan dit leiden tot een (voorwaardelijke) gevangenisstraf, taakstraf, geldboete of verplichte behandeling. Realiseer je wel dat beslissingen over (de behandeling van) de zaak na de aangifte niet meer bij jou liggen. Politie en justitie nemen vanaf dat moment beslissingen.

Als je een kerkelijke procedure begint en tegelijk aangifte doet bij de politie, kan dit tot gevolg hebben dat de behandeling van de kerkelijke zaak wordt uitgesteld tot na de uitspraak in de strafrechtelijke zaak.

Civielrechtelijke procedure

Wil je een civielrechtelijke procedure beginnen?

Je kunt schadevergoeding eisen in een civielrechtelijke procedure. Een civiele procedure kan alleen worden aangegaan met behulp van een advocaat. Als de rechter schadevergoeding toekent, is dat op zich geen erkenning van het misbruik, maar alleen erkenning van geleden schade.

Wanneer je zowel een civiele procedure start als aangifte doet, zal de civiele procedure gelijktijdig worden behandeld met de strafzaak, wanneer het openbaar ministerie besluit de beschuldigde te vervolgen.

Protestantse
Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Handreiking voor benadeelden

Deze folder is bedoeld voor mensen die te maken hebben gehad met (seksueel) misbruik of grensoverschrijdend gedrag in een (wijk)gemeente. Er staan in zo'n situatie verschillende wegen open. Deze worden hier op een rij gezet: een melding doen bij de kerkenraad/het kerkbestuur, een klacht indienen bij de kerkelijke rechter of aangifte doen bij de politie.

Vooropgesteld: je eigen belangen dienen altijd op de eerste plaats te komen. Niemand mag je onder druk zetten om een bepaalde beslissing te nemen. Laat je altijd bijstaan door iemand met ervaring met deze problematiek en zonder eigen belangen, zoals een vertrouwenspersoon van Meldpunt SMPR. Dit is een samenwerkingsverband van kerkgenootschappen, waaronder de Protestantse Kerk, dat zich richt tegen (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties.

tel. (030) 303 85 90
Postbus 6028, 3503 PA Utrecht
Bezoekadres:
Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht
info@smpr.nl
smpr.nl

Protestantse
Kerk

tel. (030) 880 18 80
info@protestantsekerk.nl
protestantsekerk.nl

Begeleiding

Wil je begeleiding bij het verwerken van wat je is overkomen of aangedaan? Daarbij valt in de eerste plaats te denken aan pastorale zorg. Iemand van de kerkenraad, bijvoorbeeld degene met wie je gesproken hebt, kan pastorale begeleiding bieden.

Een beter alternatief is dat - in overleg met jou - naar pastorale zorg wordt gezocht in een buurgemeente, bijvoorbeeld door de predikant van die gemeente. Dit is aan te raden. Immers: een kerkenraadslid uit je eigen gemeente kent waarschijnlijk zowel jou als de beschuldigde, en kan daardoor in een loyaliteitsconflict komen. Dat kan een goede begeleiding van jou in de weg staan.

Je kunt daarnaast een beroep doen op gespecialiseerde begeleiding door een vertrouwenspersoon van Meldpunt SMPR, iemand anders dan een vertrouwenspersoon in je gemeente of een buurgemeente dus. Vertrouwenspersonen van dit meldpunt hebben een relevante beroepsopleiding (bijvoorbeeld predikant, psycholoog, maatschappelijk werker), aangevuld met diverse trainingen op het gebied van het begeleiden van benadeelden van seksueel misbruik. Zij kunnen je ondersteunen op diverse terreinen, zoals:

- > bij het verwerken van het gebeurde, bijvoorbeeld door te zoeken naar gespecialiseerde hulp
- > door het bieden van hulp bij eventuele geloofsvragen of daarvoor pastorale begeleiding helpen vinden
- > door het maken van afwegingen over het al dan niet indienen van een klacht
- > met het doorlopen van de klachtenprocedure
- > door het onderzoeken van mogelijkheden om de plaats in de geloofsgemeenschap te behouden of te hervinden.

Over de dienstverlening van Meldpunt SMPR bestaat een aparte brochure, getiteld 'Over grenzen heen'. Die kun je lezen en downloaden via de website smpr.nl. Een papieren versie is (gratis) te bestellen via protestantsekerk.nl.

Melding doen

Wil je melding doen van het gebeurde bij de kerkenraad?

Een eerste mogelijkheid is dat je aan de kerkenraad meldt wat er gebeurd is. Het is verstandig om het gebeurde vooraf zelf op te schrijven. Daarbij kun je - als je dat wilt - hulp vragen, bijvoorbeeld van een vertrouwenspersoon in je gemeente. De tekst kun je als brief sturen aan de scriba of de voorzitter van de kerkenraad met vermelding van het woord 'vertrouwelijk'.

Wanneer je liever mondeling je verhaal wilt doen, kan een vooraf geschreven tekst op papier ook helpen. In welke vorm de melding ook gedaan wordt, de kerkenraad zal deze melding vertrouwelijk behandelen en in eerste instantie de melding alleen in kleine kring bekend maken. Zo'n melding zal serieus genomen (moeten) worden, aangezien in het kader van het werken aan een veilige kerk seksueel misbruik of ander grensoverschrijdend gedrag niet kan worden geaccepteerd.

In het protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties (versie zomer 2022) staat beschreven hoe het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad het beste met een melding kan omgaan. Bij een melding zijn de mogelijkheden van de kerkenraad relatief beperkt, mede afhankelijk van wie de beschuldigde is. De kerkenraad kan immers niet zelf een onderzoek instellen of tuchtmaatregelen nemen als het gaat om een grensoverschrijdende ambtsdrager.

Het is gebruikelijk dat één of twee kerkenraadsleden - bij voorkeur samen met een visitator (lid van het classicaal college voor de visitatie) - een gesprek voeren met de beschuldigde. De bedoeling van zo'n gesprek is om de beschuldigde op de hoogte te brengen van de melding en diens reactie daarop te vernemen. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. De kerkenraad zal je op de hoogte houden van de uitkomst van dit gesprek en van eventuele verdere stappen. De kerkenraad kan bijvoorbeeld als vervolg aan het classicaal college voor het opzicht verzoeken een onderzoek in te stellen. De kerkenraad kan in enkele situaties ook werkafspraken maken met de beschuldigde om herhaling te voorkomen. Deze afspraken worden dan wel schriftelijk vastgelegd.

Welke stappen kunnen worden gezet, is afhankelijk van de aard van de melding en de reactie van de beschuldigde.

Klacht indienen

Wil je een klacht indienen bij de kerkelijke rechter?

Er is een aparte folder beschikbaar waarin de kerkelijke klachtenprocedure bij de Protestantse Kerk beschreven wordt: Klachtenbehandeling bij misbruik in pastorale relaties en gezagsrelaties: de interne procedure. Deze folder is eveneens beschikbaar via protestantsekerk.nl.

Voordat je overgaat tot het indienen van een klacht, is het belangrijk je te realiseren waaraan je begint. Zo'n procedure heeft immers veel impact, kost veel tijd en energie. Tegelijk is het indienen van een klacht een wezenlijk recht dat je hebt, zodat er recht gedaan kan worden. Het is belangrijk voor een veilige kerk, waaraan we ieder onze bijdrage kunnen geven.

Neem daarom de tijd om met jezelf en anderen, waaronder een vertrouwenspersoon van SMPR, te overleggen, zodat je tot een weloverwogen beslissing komt om de klacht in te dienen.

Enkele aandachtspunten bij de voorbereiding van een klacht zijn:

- > Hoezo is het voor mij goed om een klacht in te dienen?
- > Wat wil ik ermee bereiken?
- > Wat zijn de voor- en nadelen van een klachtenprocedure?
- > Zie ik alternatieven en zo ja, welke?

Er is een kerkelijke procedure voor klachten die gaan over het gedrag van ambtsdragers en gemeenteleden die geen ambt (meer) bekleden. Dit wordt tuchtrecht genoemd. Het gaat daarbij om de vraag of het gedrag van de beschuldigde ambtsdrager of het beschuldigd gemeentelid past bij de belijdenis en wandel in de kerk of niet. Het is aan jou als klaagster/klager om aan te voeren waarom dit niet het geval is. Het college voor het opzicht zal onderzoeken of jouw klacht gegrond is.

De bewijslast ligt bij jou. Je moet je verhaal, je klacht inhoudelijk kunnen onderbouwen, zo mogelijk met bewijzen of verklaringen van derden. Degenen die de klacht onderzoeken, moeten zoveel mogelijk feiten boven tafel zien te krijgen en zullen dus (tijdens een zitting) doorvragen in gesprekken met beide partijen. Dat vereist een zekere afstand en scherpheid op inhoud van de kerkelijke rechters. Realiseer je dat je, ook al gaat het om een kerkelijke procedure, mogelijk lastige en onaangename vragen te beantwoorden zult krijgen, ook al zullen die op een pastoraal verantwoorde wijze gesteld kunnen worden. Meer details over een dergelijke procedure inclusief zitting kun je lezen in de al eerder genoemde folder over de klachtenbehandeling.

En dan nog iets ter overweging: ben je voorbereid op eventuele spanning of onrust in de gemeente? Zowel jij als de pleger maken deel uit van de geloofsgemeenschap. Het misbruik of grensoverschrijdend gedrag heeft niet alleen invloed op jezelf en je directe omgeving (bijvoorbeeld je partner en/of kinderen), maar ook op de gemeente waartoe je behoort. Zodra het misbruik openbaar wordt, gebeuren er vaak allerlei dingen tegelijkertijd. Mensen worden geraakt. Daar gaan ze op heel verschillende manieren mee om. Bij dit alles kan de vertrouwenspersoon van Meldpunt SMPR je terzijde staan.

Heb je besloten tot het indienen van een klacht? Dan is het volgende van belang.

In deze schriftelijke klacht (die wel digitaal verzonden kan worden) moet in elk geval staan:

- > tegen wie je een klacht indient
- > waarover je een klacht indient (seksueel misbruik?; machtsmisbruik?; manipulatie? ander grensoverschrijdend gedrag?)
- > waaruit het misbruik in de pastorale of gezagsrelatie blijkt
- > wanneer het misbruik plaatsvond
- > welke schade het misbruik je heeft gedaan
- > of je bezwaar hebt tegen het gezamenlijk horen van jou en de beschuldigde.